

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (20.10.17 11:14:34)

Poštovani poslanici, građanke i građani Crne Gore,

Otvaram Četvrtu posebnu sjednicu drugog redovnog jesenjeg zasijedanja u 2017.godini, Skupštine Crne Gore 26. saziva, sazvanu povodom desetogodišnjice proglašenja Ustava Crne Gore.

Kolege poslanici, dozvolite mi da u vaše i u svoje ime pozdravim naše uvažene goste.

Pozdravljam Filipa Vujanovića, predsjednika Crne Gore, pozdravljam ranijeg predsjednika Crne Gore, predsjednika Predsjedništva Socijalističke Republike Crne Gore Radivoja Brajovića i predsjednika Republike Crne Gore Mila Đukanovića.

Ranije predsjednike Skupštine Crne Gore: Velisava Vuksanovića i Dragana Radonjića, ranijeg predsjednika Vlade Crne Gore Igora Lukšića, Dragoljuba Draškovića, predsjednika Ustavnog suda Crne Gore i ranije predsjednike Ustavnog suda Crne Gore: Blagotu Mitrića, Radoja Koraća i Mladena Vukčevića i Ivicu Stankovića, Vrhovnog državnog tužioca. Članove 41. Vlade Crne Gore. Dragana Vukčevića, predsjednika Crnogorske akademije nauke i umjetnosti, Milana Dabovića, predsjednika Senata Državne revizorske institucije, Radoja Žugića, guvernera Centralne banke Crne Gore, Iliju Dakovića, načelnika Generalštaba Vojske Crne Gore, Aleksandra Bogdanovića, gradonačelnika Prijestonice Cetinje, predsjednike političkih partija, koji su zastupljeni u 26. sazivu Skupštine Crne Gore, rektora Univerziteta Crne Gore, predstavnike Saveza Udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata i antifašista Crne Gore, vjerske velikodostojnike, predstavnike diplomatskog kora, predstavnike međunarodnih organizacija u Crnoj Gori, predsjednike opština, predstavnike drugih državnih institucija i medija. Takođe, zadovoljstvo mi je da pozdravim i članove Ustavnog odbora, ustavotvorne Skupštine Crne Gore, koji su radili na izradi teksta nacrtu i utvrđivanju predloga Ustava Crne Gore.

Sada, poštovana gospodo, pozivam prof. dr Mladena Vukčevića, ranijeg predsjednika Ustavnog suda da uzme riječ.

Izvolite.

MLADEN VUKČEVIĆ (20.10.17 11:17:29)

Gospodo poslanici, uvažene zvanice, predstavnici medija.

Privilegovan sam pozivom da vam se obratim, nagrađen prilikom da pokušam izgovoriti riječi dostojne ovog jubileja i pobuđen sumnjom da li ću to učiniti na način koji značaj Ustava zavređuje.

U odgovoru na ovaj izazov vraćam se našem ustavnom početku u osvit 20.vijeka, kada je u ovom prijestonom gradu obznanjen prvi crnogorski Ustav, akt koji će označiti prekretnicu u modelu vladanja, trasirajući put od patrijarhalne do moderne političke zajednice. Stremnjenja i očekivanja od tog čina obrazložio je crnogorski knjaz i suštinski ustavotvorac u Prijestonoj besjedi povodom proglašenja Ustava, izgovarajući riječi: "Ja sam riješio da vladavini dadem drugi oblik kojim će se moj narod u naprednije narode uvrstiti i poći pomoću njega brže, mnogo brže, većem napretku i slavi". I krenuo je put pisane ustavnosti, put od podanika do građanina, od samodržavlja do moderne organizacije vlasti, sa svim ograničenjima koje je to doba nametalo. Bio je to onovremeni odgovor na potrebu evropeizacije države, jednak zadatku koji imamo uvijek kasnije.

Od tada do danas traje ustavna nit državnopravnih oblika u kojima je Crna Gora egzistirala od nezavisne države i njenog nestanka, preko unitarnog i federalnog južnoslovenskog zajedništva do dvočlane državne zajednice, i opet do obnovljene nezavisne države, čijoj desetogodišnjici Ustava danas svjedočimo.

U tim državnim mijenama, ustavi su, nezavisno od ideoloških ramova, bili orijentiri i putokazi vršenja vlasti, ali i garanti njenog ograničenja.

I tako sve do danas, oni nijesu bili djela samo jedne političke strukture ili većine, već je doprinos njihovom tvorenju dao i značajan broj narodnih predstavnika koji drugačije politički

promišljaju, ali razumiju da je Ustav zajedničko dobro.

Polazeći od takvog iskustva, donošenjem Ustava 2007. godine, Crna Gora je krunisala vijek svoje ustavne tradicije, utvrdila osnov svog uređenja, predočila je svoju ustavnu biografiju porodice evropskih naroda i upisala ga u mapu evropskog pravnog prostora.

Prilika je da nakon decenije pobrojimo ustavne pouke: Ustav nije samo slovo već i duh norme, on nije samo akt već sistem vrijednosti; nije samo spisak obaveza već i povelja prava, nije samo pregled organizacije vlasti već i sredstvo za njeno ograničenje. I zaključno, on je slika suverenosti građanina kao izvorišta, matice i ušća svake demokratske vladavine, onako kako je to zapisano u članu 2 našeg Ustava.

Jubileji su po pravilu okrugle brojke, one obavezuju, a posebno ova prva u nizu, i zato je prilika da sabiramo uzlete ustavnosti, ali i da oduzimamo ona odstupanja koja su bila zastoj na tom putu. Ustav se u proteklom desetogodištu pokazao kao dobra osnova za primat međunarodnog prava i zakonodavstvo oslonjeno na evropsku pravnu tekovinu; kao temelj za unapređivanje ljudskih prava; kao preduslov za međunarodne integracije i uporište za međunarodnu sudsku praksu, i najvažnije, kao oslonac za učvršćenje državnog identiteta. Tu sliku nijesu izmijenila ni njegova pojedinačna kršenja, učestalo donošenje neustavnih akata, ni njegova napregnuta tumačenja po mjeri političkih interesa ili potreba. Zato ustavnost ne treba posmatrati kao čin već kao proces u izgradnji ustavnog patriotizma kao zajedničkog imenitelja nacionalne, vjerske i ukupne raznolikosti Crne Gore. To je lakše reći nego ostvariti, ali da bismo gradili put moramo znati cilj, a to je višegeneracijski, a ne jednogeneracijski ustav kakav je bilježila naša ustavna istorija.

S druge strane, stabilnost ustava ne znači da ne treba kritički preispitivati ustavna rješenja, onako kako će to i ponedjeljak učiniti Udruženje pravnika Crne Gore u raspravi na ovu temu. To ne znači poziv da se Ustav ishitreno mijenja, niti to zbog složenosti postupka njegove promjene može biti jednokratani čin.

Međutim, nije preuranjeno voditi dijalog o ustavu, jer to je dijalog o demokratizaciji crnogorskog društva, to je podloga za njegovo usavršavanje, onako kako je uočeno amandmanima 2013. godine.

Sve ovo iz razloga što je donošenje najvažnijeg pravnog političkog akta prva nadležnost Skupštine, i što ustav nije samo privilegija izabranih predstavnika naroda, već svih 625 000 građana, kojima je on zaloga stabilnosti i napretka po mjeri evropskih vrijednosti kojima težimo. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (20.10.17 11:23:05)

Zahvaljujem, gospodinu Vukčeviću.

Sada bih pozvao poslanika Miodraga Vukovića, predsjednika Ustavnog odbora Skupštine Crne Gore 26.sazvia, koji je kao član Ustavnog odbora Ustavotvorne skupštine Crne Gore učestvovao u izradi teksta Nacrta i utvrđivanju Predloga Ustava Crne Gore.

Izvolite.

MIODRAG VUKOVIĆ (20.10.17 11:23:18)

Hvala.

Dame i gospodo, poštovane kolegice i kolege,

Obilježavamo deset godina nove ustavnosti Crne Gore. To radimo u uslovima kada je naša država već prepoznatljiva demokratska, zrela, politička, cijenjena i partnerska zemlja, prihvaćena u cijeloj međunarodnoj demokratskoj zajednici, ohrabrivana na putu neprekinutog napora dalje i ukupne emancipacije. Crna Gora je danas primjer i uzor mnogima.

Crna Gora je ustavno i politički oblikovana prije 10 godina, prvim novim Ustavom nezavisne demokratske Crne Gore. 22. oktobra 2007. godne, na današnji dan prije 10 godina naše kolege

poslanici tadašnje ustavotvorne skupštine poslije ozbiljnog, organizovanog, promišljenog, profesionalnog i politički odgovornog rada, usvojili su Ustav, demokratski, naše države.

Datum za pamćenje. Jedan od najznačajnijih, ne samo u pravno političkoj, ustavnoj tradiciji Crne Gore, nego u njenom ljudskom i državnom trajanju među najznačajnijim. A nije lako biti značajan u istorijskoj i na naš ponos velikoj Crnoj Gori, državi istorije za ponos i sadašnjosti koja hrabri i obećava. Datumi su kao putokazi, istovremeno dokazuju, ali i upozoravaju. Mnogi i opominju.

Crna Gora ima moderan demokratski Ustav. Na njemu je radila ustavna komisija ustavotvorne skupštine duži vremenski period. Ustav Crne Gore je klasičan pravno-politički tekst primjeren najvećem broju parlamentarnih demokratija savremenog doba. Pripada ustavima građanski organizovanih država. U teorijskoj kategorizaciji u grupi je demokratskih ustava, pisanih, kodifikovanih, tvrdih ustavnih tekstova, ali prije svega i za nas najvažnije, pripada normativnim ustavima. Postojali su razlozi koji su rukovodili ustavopisce da tako opredijele najveći pravno-politički akt naše države, a te karakteristike potvrđuje i proteklih deset godina.

Danas ne svjedočimo desetogodišnjici samo kao istorijskoj činjenici, već kao temeljnoj pravno-političkoj odrednici naše sadašnjosti i naše budućnosti. Govorimo i dalje o vitalnoj, živoj još nedovoljno iskorišćenju, šansi demokratskog razvoja naše države. Odajemo priznanje onima koji su mudro i istorijski odgovorno prije deset godina pravno oblikovali normativno i kao pravni i politički vizionari, Crnu Goru u kojoj živimo i u kojoj će generacije poslije nas nastaviti da žive i sa zadovoljstvom usavršavaju i dograđuju. Prije 10 godina smo utvrdili temelje primjerene ovim vremenima kada je civilizacijski izazov i iskorak u pitanju naše nove Crne Gore, ali i adaptirali čitav sistem interesima našeg naroda u političkom smislu te riječi svih građana bez razlika.

Kao i na referendumu i tokom rada, malo podsjećanje, na Ustavu prije 10 godina suočili smo se sa dvije demokratske ponude. Na referendumu prije ovog rada, prijedlog da Crna Gora krene putem državne nezavisnosti, prijedlog, i prijedlog suprotan prvom, da Crna Gora ostane u zajednici sa invalidnim, osakaćenim suverenitetom. Pobjedom prve ideje, pobjedom nezavisne i demokratske Crne Gore, ona je nastavila sa demokratskim postupanjima svojih državnih i političkih struktura. U izradi Ustava ponovo dva zahtjeva, politički konfrontirana. Ne više zahtjev da se pravno oblikuje demokratska volja dominantna za konstituisanje nezavisne države Crne Gore i njoj suprotstavljeni zahtjev da se napravi Ustav Crne Gore kao članice neke šire zajednice. Umjesto toga prvi zahtjev da se radi Ustav potpuno odgovoran i razvojan u odnosu na činjenicu da treba izraziti dominantno iskazan interes ljudi različitih vjera i nacija, različitih drugih ličnih svojstava, a građana Crne Gore na referendumu, kroz novi ustavni koncept građanske i nezavisne demokratske države. I drugi ponuđeni koncept ustavnog konstituisanja nacionalne države sa narodima, dominantno dva naroda, kao konstituentima, kao nosiocima suvereniteta koncepta gdje se gubi, šalje u fus-notu građanin i njegov interes, potcjenjuje i koriguje i deformiše hiljadugodišnje trajanje Crne Gore, a iznad svega njihova želja i ambicija da kao građani demokratske države krenu putem sveukupnih demokratskih integracija u međunarodnu zajednicu.

Nije bilo lako. Crna Gora u svojoj istoriji nije u spoljnim faktorima i okolnostima imala najvećeg svog neprijatelja. Znala se boriti i protiv jačeg od sebe ako su ugroženi, a često su bili, njen čovjek i njegova i njena državna sloboda. i nije bilo rizika ni dileme ko će u toj borbi pobijediti, ali je Crna Gora najviše stradala u sukobu sa svojom unutrašnjom, konzervativnom, socijalnom i političkom destrukcijom. Najveće probleme i ranije, a i tada, prilikom donošenja Ustava i svemu ovom što mu je prethodilo, stvarala je ona alternativna vizija Crne Gore, naslonjena na istina manji i kroz vrijeme do sada, sve manji dio Crne Gore sklon starim ideologijama, propalim državnim projektima, vođeni iluzijama, onaj dio Crne Gore sa kojim je lako bilo manipulirati. A manipulirali su mnogi i prilikom donošenja Ustava Crne Gore. Bili su protiv nezavisne Crne Gore u različitim periodima. Njihovi politički preci su bili protiv nezavisnosti i 1878. Bili su za drugačiju Crnu Goru i 1918. godine, Crnu Goru progutanu od širih, alavijih, navodno patriotskih, državnih projekata. Bili su protiv Crne Gore, nezavisne i građanske, i na referendumu. Nudili su svoje viđenje nove ustavne organizacija, pokušavajući da nametnu koncept koji je jedino u nekom sličnom vidu prošao u nama susjednoj državi Bosni, prije 20 godina, i koji je od te države kao jedini u Evropi napravio nefunkcionalnu i državu, ako se državom uopšte može zvati, pune

suspenzije individualnih sloboda i prava pojedinaca, osim ako nijesu nacionalno svrstani, utoreni i po tom izuzetno lošem kriterijumu izabrani. Da je prošao taj koncept poraženih u svim prelomnim trenucima crnogorske istorije, državne prije svega, nuđen prilikom izrade Ustava Crne Gore, mi bi danas druge priče pričali u ovom domu ako bi on uopšte bio bilo kakav dom, bilo kakva državna institucija u teško pojmljivom društvenom ambijentu.

Poštovane kolege, danas smo u prilici da svjedočimo novim istoriskim uslovima naše države na zadovoljstvo građana Crne Gore i uz vidljivu zahvalnost i podršku naših prijatelja širom svijeta.

Ustav iz 2007.godine i njegova određenja su i danas garant da ćemo poslije integracija u NATO, poslije uspjeha u politikama u svim društvenim oblastima, brzo ostvariti i onu koja nam je preostala kao ciljna - ulazak u evropsku porodicu organizovanih i sređenih naroda i država, a zatim i sve ostalo. Napadi na Ustav kao sumaran iskaz napora da se naškodi onoj Crnoj Gori vjekovima stvaranoj i ovoj današnjoj i onoj budućoj, ne prestaju, mijenjaju samo oblike. Manje ili više trapavo se adaptiraju na sve manje kapacitete protivnika ustavne Crne Gore iz 2007.godine, ili njihovih nalogodavaca kojima samostalna, suverena, građanska i svoja Crna Gora smeta. Zato ovaj datum i podsjeća i opominje. Moramo, kolege, nastaviti da jačamo Crnu Goru. Naša je obaveza da budemo mudri i odgovorni, da jačamo njene institucije, da ih branimo. Moramo da jačamo Crnu Goru i njenu osnovnu i politiku i ljudsku mantru. Građanski, međunacionalni, međuvjerski suživot, toleranciju i puno razumijevanje. Moramo razvijati građansko društvo u punim kapacitetima. Radeći i na ostvarivanju preostalog, a mnogo toga je ostalo, kada je Ustav Crne Gore u pitanju, što nije ubjedljivo ili uopšte što nije počelo da se realizuje za ovih deset godina, radimo na sebi i zbog sebe, zbog naših porodica i naše individualne i zajedničke budućnosti.

Moramo ozbiljnije i odgovornije raditi i mi kao parlamentarci. U ovom sazivu na onome što mi ili naši prethodnici nijesu dovoljno uradili. Puno toga je nezavršeno, rekoh, mnogo toga nije ni započeto. Treba da znamo koja smo država, odakle dolazimo, šta je naše civilizacijsko nasleđe, kojem političkom, kulturnom krugu pripadamo, koji je najbolji izbor danas kada su savremene i buduće vrijednosti u pitanju. Moramo znati braniti svoju zastavu, svoj jezik, svoje pravo da budemo u punom identitetu kao građani Crne Gore. Istovremeno se boreći sa problemima zbog onih koji teško prihvataju nove demokratske vrijednosti i ne žele da participiraju sa nama u novim demokratskim naporima. Moramo im pružiti šansu i pomagati im da izađu iz svojih zabluda i da što prije odustanu od loših namjera. Govoreći i danas o 22.oktobru 2007.godine moramo biti svjesni obaveze da je nedopričana priča, bar u očekivanom kapacitetu, afirmacija ponuđenog patriotizma, građanskog i demokratskog odnosa prema ovovremenoj ustavnoj Crnoj Gori naša stalna obaveza. Mi poslanici, prije svega, moramo raditi na razradi ustavnih osnova za snaženje ustavnog patriotizma kod svih građana Crne Gore, na povećanju odgovornosti, prije svega državnih institucija da profesionalnije rade svoj Ustavom određen posao.

Vrijeme koje je pred nama zbog svega do sada ostvarenog je velika šansa, šansa građanske, demokratske, multietničke, multivjerske, savremene Crne Gore. Zato Ustav iz 2007.godine hrabri ali i opominje, nas i buduće generacije. Siguran sam da ćemo znati tom izazovu da odgovorimo. Neka je vječna Crna Gora.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (20.10.17 11:33:21)

Hvala, poslaniče Vukoviću.

Poštovane damo i gospodo,

Ne postoji narod na svijetu, izumrli ili opstali, veliki ili mali, koji nije priželjkivao i hvalio se velikom istorijom, bez obzira na to koliko je žrtava koštao taj ponos. Crnu Goru, na razmeđi svjetova i civilizacija, na raskrscu ideologija i revolucija, htjela ne htjela, zadesila je velika istorija na kojoj su joj zavijdjeli, pa i danas zavide, i silni i oni drugi. Ali, savremena Crna Gora ne želi više da joj zavide na žrtvama, ni materijalnim, a kamoli ljudskim, već na intelektualnim, stvaralačkim i demokratskim kapacitetima koje smo stavili u puni razvojni pogon kako bismo stigli zakašnjelo,

nadoknadili propušteno i zauzeli svoje mjesto i put među razvijenim državama. U toku bolne tranzicije taj put nije bio lak, ni sada nije, ali daleko od toga da je i blizu bolan kakav je bio prošlih decenija i vjekova.

Crnu Goru izgrađenu od krajnosti, sirovog kamenog mora i surovih planina u Brdima, pa do pitomih nahija, ravnica i primorskog zaleđa - kako danas tako kroz vjekove - Crnogorci su bili spremni da brane golim životom, čuvajući svoj, kao i obraz svoje porodice, plemena i države koji su se činili lak zalogaj nebrojenim osvajačima. No mnogi su slomili zube i ambicije na crnogorskom kršu. Nijesmo bili velika oružana sila, ni tada - ni danas, ali smo imali veliko srce i odgovornost prema živim i mrtvim, prema domovima i grobovima, i ta ljubav i posvećenost su uvijek bili naše najjače oružje. Oružje koje je cijena hiljadugodišnjice i više državnosti i već decenije i više nezavisnosti.

Život na Balkanu nikada nije bio jednostavan, pogotovo nije u Srednjem vijeku kada su postavljeni temelji crnogorskoj državi, a Srednji vijek nikako nije mogao da prođe, jer na vratima renesanse su čekali i istočni i zapadni osvajači. Rastrzani između egzistencije i borbe za goli život i opstanak – Crnogorci su težili da uredi svoje društvo i da, koliko toliko, uspostave miran i spokojan život uz običajno-pravne norme koje su predstavljale obrise ustavnog prava.

Pravni akti – zakonici kao što su „Stega“ iz 1796. godine, Zakonik obšći i brdski iz 1798. i Opšti zemaljski zakonik iz 1885. predstavljaju prve pisane izvore ustavnog prava. Bez obzira na to što su zastupljene norme u ovim aktima imale prije svega krivično-pravni karakter, u njima ipak naslućujemo organizaciju vlasti.

Mnogo godina poslije ovih zakonika jedan filozof će reći: Kao što vjeroispovijest ne stvara čovjeka, nego čovjek vjeroispovijest, tako i ustav ne stvara narod, nego narod ustav. Ova teza potvrđuje želju crnogorskog naroda ka uređenju svoje države bez obzira na ekonomske i ratne izazove. I ondašnji čovjek je znao da nijedno društvo nije oskudijevalo devijacijama, a jedini način je bio da se usvoje akti koji će ograničiti moć silnima, a dati pravo nejakima, što će postati i ideja vodilja modernih država u onom vremenu. Crna Gora u naručju Mediterana, uprkos nerazvijenosti demokratije, sve snažnije će osjećati neumitnost promjena bez obzira na uslove koji su sprječavali razvoj vladavine prava i transformacije vlasti. Viševjekovno stremljenje ka vladavini prava kulminiraće potvrdom nezavisnosti 1878. godine na Berlinskom kongresu, pa će želja dobiti svoj formalno-pravni oblik u mnogim aktima sve do 1905. godine kada se donosi prvi crnogorski Ustav i počinje era pisane crnogorske ustavnosti, koja traje do dana današnjeg.

Prvi crnogorski Ustav, donesen poslije velikih oslobodilačkih bitaka, ali i pred velike balkanske i svjetske ratove kad će Crna Gora izgubiti državnost, predstavlja jedan od najznačajnijih temelja, tragova i dokumenata za poljuljani crnogorski identitet i kulturu na kojima će Crnogorci poslije više decenija, prije svega uvođenjem višepartizma, na demokratski način vratiti svoju nezavisnost. Uloga i značaj prvog crnogorskog Ustava, koji je početkom XX vijeka bio od kapitalne važnosti za modernizaciju i razvoj crnogorske države koja je otvarala vrata evropske porodice, jedan vijek kasnije će opet postati dominantan kurs koji će crnogorski građani zahtijevati od svojih političara da grade samostalan i nezavisan put ka evroatlantskim i evropskim integracijama, što se ističe u Preambuli aktuelnog Ustava.

Danas slavimo 10 godina od našeg potonjeg Ustava, u nezavisnoj Crnoj Gori, koja je, napokon, postala moderna država koja rame uz rame dijeli sudbinu sa najmoćnijim državama svijeta u NATO Alijansi. Treba napomenuti da je od krucijalnog značaja za modernu Crnu Goru Ustav iz 1946.godine koji je Crnogorcima vratio osjećanje nacionalnog identiteta. Takođe, ovaj Ustav je omogućio univerzalno biračko pravo svim punoljetnim građanima, a ženama po prvi put zagarantovao punu ravnopravnost u radu i zaradi, te posebnu zaštitu u radnom odnosu. Bilo je to dostignuće na kojem su nam mogle pozavidjeti mnogo razvijenije demokratije.

Moderna Crna Gora donijela je dvotrećinskom većinom prije 10 godina Ustav, koji odslikava novu crnogorsku stvarnost, uvažavajući pri tom u potpunosti međunarodno pravo. Takođe, prvi put se i formalno uvodi crnogorski jezik što je od neprocjenjivog značaja za crnogorski identitet, uz crnogorske simbole. Međutim, Ustav čiji jubilej slavimo je i ogledalo građanske, multietničke, multikonfesionalne i multikulturalne Crne Gore, uprkos skeptičnosti svih onih koji su i 2006. godine sumnjali - ne samo u razvoj, već i u opstanak male balkanske države. Na naše zadovoljstvo, Crna Gora - ne samo da nije nestala, već je preuzela primat nosioca razvoja u regionu. Ali, naš Ustav zahtijeva „politiku jednakih mogućnosti“, tako da ćemo oprostiti svima onima koji nijesu vjerovali u Ustav i Crnu Goru. Mi vjerujemo u oboje, jednako svjesni velike odgovornosti koju smo ponijeli krajem II i početkom III milenijuma da svoju zemlju okruženu balkanskim sukobima i globalnim trvenjima – povedemo na put nezavisnosti i da istrajemo i sprovedemo tu ideju kojoj je Ustav dao legitimitet.

Pored Ustava iz 1905. godine ovo je drugi Ustav čije donošenje slavimo u nezavisnoj Crnoj Gori. Nova vremena nose nove izazove. Društveno-politička kretanja, tehnološki razvoj, ali i krize kreirajuć buduća vremena na planeti, kao i prilagođavanja Ustava novim i neumitnim promjenama. No, bez obzira na sve izazove, naša nezavisnost i sloboda ne smiju biti dovedeni u pitanje.

Sloboda i nezavisnost naše zemlje, ali i našeg bića, naš su identitet, koji vjamo i kalimo kontinuiranim radom, stvaralaštvom i kreativnošću. Uz sve modernizacije koje buduća vremena nose sa sobom, vjerujem i želim da svi imamo na umu istoriju Crne Gore, na čijim greškama možemo učiti, ali na čijim iskoracima možemo bazirati naš razvoj, i baštiniti temeljne vrijednosti za naše potomke. Burna prošlost naših predaka, kao i naših savremenika, obavezuju na odgovoran odnos prema šansama i odlukama koje moramo da donosimo i sprovodimo zarad sigurne budućnosti naše djece, i djece njihove djece. Ako im ostavimo čiste račune, u moralnom i materijalnom smislu, prenijećemo im još veću odgovornost da njeguju i baštine Crnu Goru, njene institucije i vladavinu prava.

Čovjek je zaštitnik svoje porodice i imetka, a Ustav svog građanina i svoje države. Čuvajući Ustav, čuvamo sebe, svoje najbliže, svoj identitet i kulturu. Bez ustava smo bez prava. Bez prava smo bez dostojanstva. Bez dostojanstva smo bez identiteta.

A građanke i građani Crne Gore imaju i Ustav, i pravo, i dostojanstvo, i namjeru da sve to zavijek sačuvaju.

U to ime vam čestitam jubilej 10 godina od donošenja Ustava nezavisne Crne Gore.

Poštovane dame i gospodo, ovim je Četvrta posebna sjednica Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2017. godini završena.

Ja koristim priliku da sve vas pozovem na koktel, a pozivam vas da vidite sve primjerke naših ustava koji su tu pripremljeni u holu.

Hvala vam.